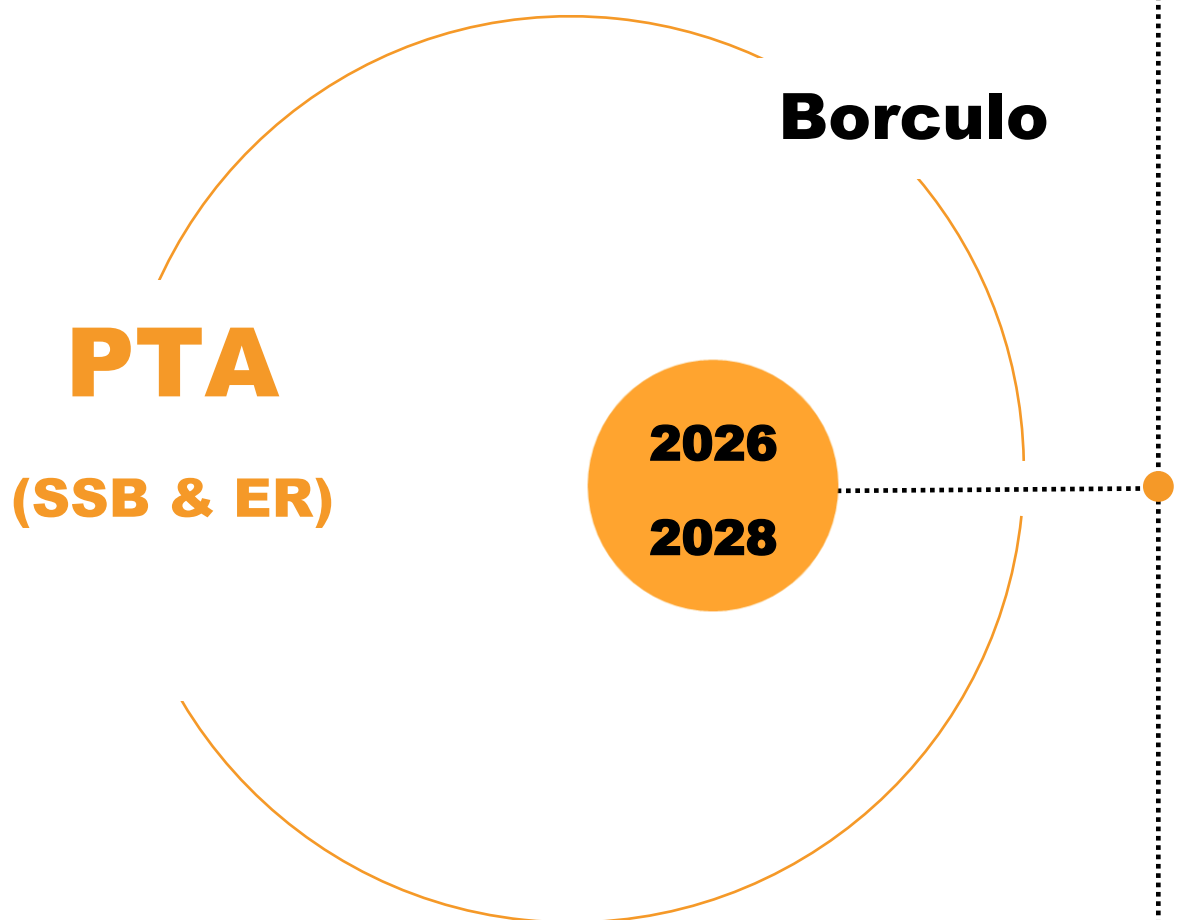

School specifieke bepalingen (examenjaar 2027 & 2028)

Examenreglement (examenjaar 2027 & 2028)

Programma van toetsing en afsluiting (schooljaar 2026/2027 en 2027/2028)

VOORWOORD	2
SCHOOL SPECIFIEKE BEPALINGEN (examenjaar 2027 & 2028)	3
1. Samenstelling Locatie Examenorganisatie Vmbo (LEV)	3
2. Het vakkenpakket	3
2.1 a Vakkenpakket Basisberoepsgerichte leerweg	3
2.1 b Vakkenpakket Kaderberoepsgerichte leerweg	4
2.1 c Vakkenpakket Gemengde leerweg	5
2.1 d Vakkenpakket Gemengde leerweg HGL (het Groene Lyceum	5
2.2 Vak op hoger niveau	7
2.3 Extra vak (alleen GL leerlingen)	7
3. Overgangsnormering	7
3.1 Tekorten	7
3.2 Overgang van leerjaar 3 naar 4	8
3.3 Cijferoverzichten	9
4. Het schoolexamen	11
4.1 Vastgestelde (verplichte) vakken	11
4.2 Maatschappijleer, Kunstvakken incl. ckv en Lichamelijke Opvoeding	11
4.3 Beroepsgericht programma	11
Vmbo bb en kb	13
Vmbo gl	13
4.4 Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB)	13
4.5 Stage	13
4.6 Herkansen/inhalen	14
4.7 Handelingsdelen	14
4.8 Toetsvormen	15
4.9 Tijdsverlenging	15
4.10 Verslagen en werkstukken	15
5. Lesstof beroepsgerichte keuzevakken	16
6. Toegestane hulpmiddelen bij SE-toetsen en examens	18
Bijlagen	19
1. Belangrijke verwijzingen	19

VOORWOORD

Beste examenkandidaten,

Je bent dit schooljaar gestart in het 3^e leerjaar vmbo van Zone.college Borculo. Dat betekent dat je bent begonnen aan het schoolexamen. Voor het schoolexamen zijn dingen officieel geregeld. Het programma van toetsing en afsluiting (PTA) is een document waarin per vak wordt aangegeven hoe het schoolexamen (SE) cijfer dat voor 50% meetelt, is opgebouwd. De andere 50% wordt behaald door middel van het centraal examen (CE). Voor alle vakken is een schoolexamenprogramma opgesteld dat zich uitstrekt over leerjaar 3 en/of 4.

Dat staat allemaal in dit boekje wat bestaat uit:

- De school specifieke bepalingen (SSB) (hele examenperiode geldig dus tot einde van het 4^e leerjaar).
- Het examenreglement (ER). (hele examenperiode geldig dus tot einde van het 4^e leerjaar).
- Het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) dat geldt voor het schooljaar 2026-2027 en 2027-2028. Hierin staan alle onderdelen van het schoolexamen beschreven voor deze schooljaren.

Deze documenten zijn belangrijk voor de leerling, ouder(s)/verzorger(s) en docenten en zijn vanaf 1 oktober 2026 te raadplegen via het intranet.

Ondanks de grote zorgvuldigheid waarmee het PTA is samengesteld, zullen uitzonderingen op dit document blijven bestaan. Het is namelijk onmogelijk alles te overzien wat er de komende schooljaren zal gebeuren. Er kunnen redenen zijn om het PTA aan te (moeten) passen. Mochten er aanpassingen plaatsvinden, wordt u hier per mail over geïnformeerd.

Magister is de plek waar we de resultaten registreren en waar je op elk moment je cijfer kan bekijken. Daarnaast kan de mentor je een cijferoverzicht meegeven. Dit is altijd een momentopname van het voortschrijdend gemiddelde per vak.

Wij wensen je heel veel succes in jouw examenjaren.

Dhr. C. (Coen) Bartels

Directeur Zone.college Borculo

SCHOOL SPECIFIEKE BEPALINGEN

(examenjaar 2027 & 2028)

1. Samenstelling Locatie Examenorganisatie Vmbo (LEV)

Examenorganisatie Zone.college, locatie Borculo

De samenstelling van de LEV is als volgt:

Voorzitter (technisch) : dhr. C. Bartels (directeur)
 Examensecretaris : mevr. C. ten Barge (docent)
 Examensecretaris : mevr. E. Neervoort (docent)
 Leden : mevr. J. Tragter (teamleider)

2. Het vakkenpakket

De vakken die in het derde en vierde leerjaar aangeboden worden, staan in de tabel hieronder. Achter de vakken staan afkortingen. SE betekent schoolexamen en CE betekent centraal examen

Naast de vastgestelde (verplichte) vakken zijn er ook vakken in het beroepsgericht programma. Deze zijn aangeduid met de letter B.

2.1 a Vakkenpakket Basisberoepsgerichte leerweg

Leerjaar 3		Leerjaar 4	
Nederlands		Nederlands	SE/ CE
Engels		Engels	SE/ CE
Wiskunde		Wiskunde	SE/ CE
Biologie	SE	Biologie	SE/ CE
Profielvak Groen ('Wereld')	B	Profielvak Groen ('Wereld')	B
Beroepsgerichte keuzevakken (2x)	B	Beroepsgericht keuzevak (1x)	B
Maatschappijleer	SE	Lichamelijke opvoeding	SE
Lichamelijke opvoeding	SE	LOB	SE
Kunstvakken incl. ckv	SE		
LOB	SE		

2.1 b Vakkenpakket Kaderberoepsgerichte leerweg

Leerjaar 3		Leerjaar 4	
Nederlands		Nederlands	SE/ CE
Engels		Engels	SE/ CE
Wiskunde		Wiskunde	SE/ CE
Biologie	SE	Biologie	SE/ CE
NASK1	SE	NASK 1 (extra vak)	SE/ CE
Duits		Duits	SE/ CE
Profielvak Groen ('Wereld')	B	Profielvak Groen ('Wereld')	B
Beroepsgerichte keuzevakken (2x)	B	Beroepsgericht keuzevak (1x)	B
Maatschappijleer	SE	Lichamelijke opvoeding	SE
Lichamelijke opvoeding	SE	LOB	SE
Kunstvakken incl. ckv	SE		
LOB	SE		

2.1 c Vakkenpakket Gemengde leerweg

Leerjaar 3		Leerjaar 4	
Nederlands		Nederlands	SE/ CE
Engels		Engels	SE/ CE
Wiskunde		Wiskunde	SE/ CE
Biologie	SE	Biologie	SE/ CE
Economie		Economie	SE/ CE
NASK1	SE	NASK 1 (extra vak voor TL diploma)	SE/ CE
Duits		Duits	SE/ CE
Profielvak Groen ('Wereld')	B	Profielvak Groen ('Wereld')	B
Beroepsgerichte keuzevakken (2x)	B	Beroepsgericht keuzevak (1x)	B
Maatschappijleer	SE	Lichamelijke opvoeding	SE
Lichamelijke opvoeding	SE	LOB	SE
Kunstvakken incl. ckv	SE	Profielwerkstuk	SE
LOB	SE		

2.1 d Vakkenpakket Gemengde leerweg HGL (het Groene Lyceum)

Leerjaar 3		Leerjaar 4	
Nederlands	SE/ CE		
Engels	SE/ CE		SE/ CE
Wiskunde	SE	Wiskunde	SE/ CE
Biologie	SE/ CE		S
Economie	SE/ CE		

NASK1	SE	NASK 1	SE/ CE
Duits		Duits	SE/ CE
Profielvak Groen	B	Profielvak Groen	B
Beroepsgerichte keuzevakken (2x)	B	Beroepsgericht keuzevak (1x)	B
Maatschappijleer	SE	Lichamelijke opvoeding	SE
Lichamelijke opvoeding	SE	LOB	SE
Kunstvakken incl. ckv	SE	Profielwerkstuk	SE
LOB	SE		
Project	SE		

2.2 Vak op hoger niveau

In het examenreglement (artikel 16a lid 8) is beschreven wat kan en mag met betrekking op een vak op hoger niveau.

Aanvulling op dit artikel: het starten van een vak op hoger niveau kan uitsluitend in leerjaar 3 en uiterlijk voor de herfstvakantie.

2.3 Extra vak (alleen GL leerlingen).

Een leerling komt in aanmerking voor een extra examenvak (mogelijkheid voor TL-diploma) als aan het einde van leerjaar 3 het gemiddelde van de twee keuzevakken (NASK1/economie) een 5,5 of hoger is. Bij maximaal één tekortpunt bij deze twee vakken is er sprake van een besprekmargin.

3. Overgangsnormering

In het derde en het vierde leerjaar van het vmbo bouwt de leerling een examendossier op. Dit betekent dat hij/zij in het voorlaatste jaar al begint met zijn/haar examen. Om te voorkomen dat een leerling onoverkomelijke leerachterstanden meeneemt naar het vierde leerjaar en hierdoor niet kan slagen, is er een overgangsnormering ingesteld. Deze normeringen zijn bindend en kunnen elk jaar uiterlijk in december van het lopende schooljaar worden aangepast. Als dit aan de orde is, worden leerlingen en ouders hierover geïnformeerd.

3.1 Tekorten

Bij de totstandkoming van rapportcijfers werken wij met een doorlopend gemiddelde. Hoe zwaar de resultaten per toets meetellen, wordt bepaald binnen de vaksectie. Op basis van de gemiddelde eindcijfers vindt bevordering naar een volgend schooljaar plaats. Alle eindcijfers hebben hetzelfde gewicht, waarbij wel het gemiddelde van de vier thema's binnen de Wereld als één cijfer voor het profielvak telt. Voor BBL en KBL geldt daarnaast het gemiddelde van de drie keuzevakken (*binnen het beroepsgericht programma*) als één cijfer. Een leerling kan met maximaal 2 tekortpunten over naar een volgend leerjaar.

Bij cijfers op het eindrapport gelden tekortpunten, zie tabel hieronder:

cijfer:	tekortpunten:	cijfer:	tekortpunten:	cijfer:	tekortpunten:
6	0	5,2	0,8	4,4	1,6
5,9	0,1	5,1	0,9	4,3	1,7
5,8	0,2	5,0	1,0	4,2	1,8
5,7	0,3	4,9	1,1	4,1	1,9
5,6	0,4	4,8	1,2	4,0	2,0
5,5	0,5	4,7	1,3	3,9	2,1
5,4	0,6	4,6	1,4	3,8	2,2
5,3	0,7	4,5	1,5	etc	etc

3.2 Overgang van leerjaar 3 naar 4

1. Bevordering

Een leerling kan met maximaal 2 tekortpunten over naar een volgend leerjaar indien:

1. Het gemiddelde van alle cijfers afgerond op één decimaal minimaal een 5,5 is *en*
2. er minimaal één compensatiepunt is *en*
3. voor het vak Nederlandse taal een eindcijfer 5,0 of meer behaald is *en*
4. het eindcijfer voor elk afgesloten keuzevak binnen het beroepsgericht programma minimaal een 4,0 is. Voor de gemengde leerweg geldt minimaal een 4,0 voor het gemiddelde van de vier thema's binnen het Beroeps Gericht programma *en*
5. en het vak CKV en LO met een voldoende is afgerond, uiterlijk wanneer de SE – cijfers van PTA-periode 2 zijn ingeleverd *en*
6. alle PTA toetsen en handelingsdelen uit leerjaar 3 zijn afgerond.

2. Bespreekzone

Een leerling wordt besproken als:

- Deze niet aan de richtlijnen voldoet, maar er zwaarwegende sociale-, emotionele- en/of medische redenen zijn om de leerling toch te bevorderen.
- Een leerling die te veel tekortpunten heeft waarvan Duits of Nask één van deze tekortpunten is. Voor kader en gemengd moet het gezamenlijk gemiddelde voor de vakken Nask en Duits dan minimaal een 5,0 zijn om besproken te worden.

Wanneer de leerling wordt besproken, dan beslist de vergadering over deze leerling. Dit kan betekenen: zittenblijven, (voorwaardelijke)bevordering, plaatsing in een andere leerweg of zittenblijven en plaatsing naar een andere leerweg. Bij de besluitvorming wordt ook gekeken naar de ontwikkeling van de leerling en de CITO-VAS. De uitspraak van de vergadering is bindend.

3 . Doubleren

Een leerling blijft zitten als:

- Het aantal tekorten hoger is dan beschreven bij tekorten (punt 3.1) **en/of**
- Er vanuit de bespreekzone geen zwaarwegende reden is om toch tot bevordering over te gaan **en/of**
- Er niet aan 1 van de bevorderingsrichtlijnen voldaan wordt **en/of**
- Er, bij tenminste 1 beroepsgericht keuzevak, een cijfer lager dan 3,5 is. **en/of**
- Het PTA van leerjaar 3 niet volledig is afgerond.

Een leerling mag in zijn schoolcarrière 1x doubleren en 1x zakken voor het examen.

4 . HGL

Een leerling die gestart is met het examen in leerjaar 3 HGL moet het volledige examenprogramma afleggen. Doubleren in leerjaar 3 is niet mogelijk. Een leerling die in leerjaar 3 al weet dat afronding van het examen in leerjaar 4 niet mogelijk is kan enkel afstromen naar KBL.

3.3 Cijferoverzichten

Leerjaar 3 en leerjaar 4 (examenperiode) zijn opgedeeld in vier schoolexamen (hierna SE) perioden en een periode van het centraal examen.

Leerjaar 3 is opgedeeld in 2 schoolexamen perioden:

PTA1, duurt van start schooljaar tot februari

PTA2, duurt van februari tot einde schooljaar

Bij vakken met een 1-jarig PTA is leerjaar 3 verdeeld in 2 perioden:

P1, duurt van start schooljaar tot februari

P2, duurt van februari tot einde schooljaar

Bij vakken met een 1,5-jarig PTA is leerjaar 3 verdeeld in 2 perioden:

P1, duurt van start schooljaar tot februari

PTA2, duurt van februari tot einde schooljaar

Leerjaar 4 is opgedeeld in 2 schoolexamen perioden:

PTA3, duurt van start schooljaar tot februari

PTA4, duurt van februari tot aan de periode van het centraal examen (april).

In Magister (ons school informatie- en leerlingvolgsysteem) zijn de resultaten van de afzonderlijke toetsen en voortschrijdende gemiddelden per vak, te allen tijde te raadplegen.

De schoolexamenperioden 1 t/m 4 zijn in de toetscodes herkenbaar aan volgnummers respectievelijk Leerjaar 3 in 100, 200, Leerjaar 4 in 300 en 400.

4. Het schoolexamen

4.1 Vastgestelde (verplichte) vakken

Vastgestelde verplichte vakken zijn algemeen vormende vakken en worden zowel in leerjaar 3 als in leerjaar 4 gegeven. Het vak rekenen wordt aangeboden, maar maakt geen onderdeel uit van de formele beoordeling. Er wordt door middel van een methode onafhankelijke toets aan het einde van een periode gekeken of het niveau 2F is behaald.

In leerjaar 4 worden deze vakken afgesloten met een schoolexamencijfer. Schoolexamencijfers komen tot stand uit resultaten van alle toetsen zoals die omschreven staan in de verschillende PTA's van de vakken. De schooleigen toetsen in verschillende PTA's in periode 1 (P1) en 2 (P2) tellen alleen voor de overgang naar leerjaar 4 en worden dus niet meegenomen in het gemiddelde van de schoolexamens. Het schoolexamencijfer is dus een voortschrijdend gemiddelde. Deze vakken worden met een centraal schriftelijk examen afgesloten en tellen mee in de slaag/zak regeling.

4.2 Maatschappijleer, Kunstvakken incl. ckv en Lichamelijke Opvoeding

De vakken Maatschappijleer, Kunstvakken incl. ckv (hierna Kckv) en Lichamelijke Opvoeding (hierna LO) hebben vanuit de overheid een bijzondere status gekregen. Deze vakken worden niet afgesloten met een centraal examen.

Echter:

- Het SE-cijfer van Maatschappijleer telt mee in de slaag/zakregeling.
- Het SE van Kckv en LO moeten door de kandidaat minimaal met een "voldoende beoordeling" afgesloten worden om in aanmerking te kunnen komen voor een diploma.

Maatschappijleer wordt beoordeeld met cijfers. In het PTA Maatschappijleer van het derde leerjaar is aangegeven hoe elke toets meeweegt in het schoolexamencijfer. Het cijfer van Maatschappijleer kan ook als compensatiepunt dienen als het vak is afgesloten met een 6,5 of hoger.

Kckv bestaat uit handelingsopdrachten en deze moeten minimaal met de kwalificatie "voldoende" worden afgesloten. (zie Handelingsdelen). In het PTA Kckv is aangegeven welke onderdelen in het derde leerjaar gedaan moeten worden.

Lichamelijke Opvoeding wordt gemiddeld beoordeeld met een tekstuele waardering: voldoende of goed. In het PTA voor Lichamelijke Opvoeding van het derde en vierde leerjaar staat vermeld welke onderdelen meetellen voor het schoolexamencijfer.

4.3 Beroepsgericht programma

Zone.college locatie Borculo biedt haar beroepsgericht onderwijs aan in het profiel Groen. Het beroepsgericht programma in dit profiel bestaat uit:

1. Profielvak Groen, dat door Zone.college vormgegeven wordt in een 'Wereld'
2. Beroepsgerichte keuzevakken

Leerlingen kiezen aan het einde van het tweede leerjaar voor een 'Wereld' en voor beroepsgerichte keuzevakken.

1. Wereld (profielvak Groen).

Er kan gekozen worden uit de volgende werelden:

- Levende Wereld
- Groen Technische Wereld
- Creatieve Wereld

Onderdelen (thema's) van de Werelden worden zowel in leerjaar 3 als in leerjaar 4 gegeven. In leerjaar 4 worden deze onderdelen afgesloten met een schoolexamencijfer (hierna SE-cijfer). Het SE-cijfer komt tot stand uit resultaten van alle onderdelen zoals die omschreven staan in de verschillende PTA's van de Werelden. Het SE-cijfer is dus een voortschrijdend gemiddelde. De Wereld wordt met een algemeen centraal schriftelijk praktijkexamen (CSPE Groen) afgesloten. Elke Wereld leidt op tot dit algemene CSPE Groen. Het SE-cijfer en het CSPE-cijfer vormen samen het **eindcijfer profielvak Groen**. Dit eindcijfer profielvak Groen telt mee in de slaag/zak regeling (uitslagbepaling).

2. Beroepsgericht keuzevak

Er kan gekozen worden uit één van onderstaande vakken:

- Bloemwerk
- Dronetechniek 1
- Fotografie
- Gezonde dieren
- Het groene machinepark
- Houden van dieren
- Internationale handel
- Ondernemen
- Ondersteuning bij sport- en bewegingsactiviteiten
- Praktisch Booglassen
- Presentatie en styling
- Robotica
- Tuinontwerp en -aanleg
- Voeding hoe maak je het
- Voorkomen van ongelukken en EHBO
- Welzijn kind en jongere
- Welzijn volwassenen en ouderen
- Werken aan natuur en milieu
- Werken in tuin en landschap

In het PTA van de beroepsgerichte keuzevakken staat met welk onderdeel dit wordt afgesloten. Het beroepsgerichte keuzevak wordt alleen met een schoolexamen afgesloten. Het SE-cijfer wordt omgezet in een **eindcijfer beroepsgericht keuzevak**. Alle eindcijfers van de beroepsgerichte keuzevakken vormen samen een eindcijfer **Combinatiecijfer beroepsgericht keuzevak**. Dit eindcijfer telt ook mee in de slaag/zak regeling (uitslagbepaling).

3. Cijferberekening

Elke Wereld is in haar onderdelen (thema's) zo vormgegeven dat:

- Alle (verplichte) modules van het profielvak Groen aan bod komen
- Er een apart beroepsgericht keuzevak verweven is.

Voor de leerling in de Gemengde leerweg is het SE-cijfer van de Wereld ook het cijfer van het apart verweven beroepsgerichte keuzevak. Dit cijfer wordt ook omgezet in een eindcijfer beroepsgericht keuzevak, dat meetelt in het combinatiecijfer beroepsgericht keuzevak (zie 3.2).

Vmbo bb en kb

Voor de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg is het combinatiecijfer het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers behaald voor de vier (of naar keuze meer) gevolgde beroepsgerichte keuzevakken. In artikel 3.35 lid 1 onderdeel d Uitvoeringsbesluit WVO 2020 is geregeld dat voor elk keuzevak afzonderlijk geen eindcijfer lager dan 4 mag worden behaald.

Vmbo gl

Voor de gemengde leerweg is het combinatiecijfer het rekenkundige gemiddelde van de eindcijfers voor het profielvak en de twee (of naar keuze meer) gevolgde beroepsgerichte keuzevakken (geïntegreerd in de wereld), waarbij het eindcijfer voor het profielvak net zo vaak meetelt als er beroepsgerichte keuzevakken zijn. Als er examen is gedaan in drie keuzevakken, dan tellen die drie cijfers elk één keer en het cijfer voor het profielvak drie keer.

4.4 Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB)

Om goede keuzes te kunnen maken voor de toekomst (vervolgopleiding en beroep) is het van belang dat leerlingen ervaringen opdoen in het contact maken met anderen binnen en buiten de school, bijvoorbeeld speeddaten met oud-leerlingen, vervolgscholen bezoeken, bedrijfsbezoeken afleggen en stagelopen. LOB is verweven in ons onderwijs en staat voor een heel scala aan activiteiten. LOB-activiteiten zijn vakoverstijgende onderdelen en moeten minimaal met een “voldoende” worden afgesloten. LOB moet volgens het PTA met een loopbaandossier worden afgesloten.

4.5 Stage

Leerlingen in alle leerwegen lopen stages. Een leerling uit de basisberoepsgerichte leerweg loopt in klas 4 gedurende een half jaar één dag per week stage. Verder lopen alle leerlingen in het derde leerjaar drie weken stage en in het vierde leerjaar twee weken stage.

Stage draagt bij aan de beeldvorming van de leerling over het eigen studie- en beroepsperspectief. Stage is dan ook een onderdeel van het PTA LOB. Stageonderdelen, waaronder zowel het aantal gelopen dagen als de gestelde stage-opdrachten, moeten daarom naar behoren zijn uitgevoerd. Begeleiding bij en beoordeling van de stage ligt bij de stagebegeleiders binnen Zone.college en op het leerbedrijf. Als een leerling stage-onderdelen niet naar behoren heeft uitgevoerd, moet

dit worden gemeld bij de stagecoördinator en examencommissie. De examencommissie doet uitspraak over maatregelen.

4.6 Herkansen/inhalen

Als door omstandigheden en met geoorloofde reden (zie het Examenreglement) een toets, die voor de eerste keer is aangeboden, is gemist, heeft de leerling altijd het recht deze toets tijdig in te halen. Tijdig betekent in deze zin voor het einde van een lopende schoolexamenperiode. Bij herkansen is er sprake van een eerder gemaakte (herkansbare) toets.

In de PTA's van de verschillende vakken is een kolom "herkansing" opgenomen. Er zijn ook toetsen die niet herkanst kunnen worden. De vakgroep bepaald welke toetsen herkansbaar zijn.

Soms kan het zijn dat de toets onder bijzondere omstandigheden uitgevoerd dient te worden, bijvoorbeeld bij een opdracht van maatschappijleer, waar de leerling niet alleen op het eindresultaat beoordeeld wordt, maar ook op het leerproces. In deze en soortgelijke gevallen zal (bij geoorloofd verzuim) in overleg met de LEV gezocht worden naar een passende oplossing voor het afronden van het PTA-onderdeel.

Herkansen is alléén mogelijk tijdens het herkansingsmoment dat direct na afloop van een periode wordt georganiseerd door het examenbureau. Een leerling dient zich tijdig in te schrijven voor herkansingen. Wanneer een leerling zich niet, of te laat inschrijft voor een herkansing, is het helaas niet mogelijk om deel te nemen aan de herkansingsronde voor die periode. Toetsen uit een eerdere periode kunnen ook niet herkanst worden tijdens een herkansingsronde van een volgende periode.

4.7 Handelingsdelen

Het handelingsdeel is een onderdeel van het schoolexamen. Het handelingsdeel kan bestaan uit verschillende vakspecifieke delen en uit vakoverstijgende delen, bijvoorbeeld bij LOB. Handelingsdelen zijn in verschillende PTA's opgenomen.

Omdat het handelingsdeel alleen dan kan worden afgesloten als de handelingsopdrachten "aantoonbaar" en "naar behoren" zijn uitgevoerd, is het dus belangrijk dat deze opdrachten op het afgesproken tijdstip met minimaal een "voldoende" zijn afgesloten. Bij de stage wordt de beoordeling "voldoende" gegeven als alle stagedagen aantoonbaar zijn "gelopen" en naar behoren zijn uitgevoerd. Dit betekent dat de stagebieder een paraaf/handtekening dient te zetten bij de dag-verslagen waarop datum en tijden vermeld staan.

Alle handelingsopdrachten **moeten** voor het begin van het 1^e tijdvak van het CE zijn afgesloten. Met andere woorden, alle handelingsopdrachten moeten aan het eind van PTA4 (laatste periode van het schoolexamen) zijn afgerond. Het niet afsluiten van een handelingsopdracht kan in het meest verregaande geval leiden tot uitsluiting van de centrale examens. Liever nog worden de handelingsdelen afgesloten in de periode waarin het handelingsdeel in het PTA wordt genoemd. Bij uitzondering kan daarvan afgeweken worden.

4.8 Toetsvormen

Het PTA kent een zevental vormen waarop een toets kan worden afgenomen. Dit kan mondeling (M), schriftelijk (S), praktisch (P), werkstuk (W), integrale opdracht (I), containertoets (C) of een handelingsopdracht (H) zijn. Voor de eerste zes vormen (M, S, P, W en C) kent de docent in de meeste gevallen een cijfer toe. In enkele gevallen kan een toets beoordeeld worden met een tekstuele beoordeling. In dit geval speelt een procesbeoordeling voor competenties en hechten we er waarde aan niet te beoordelen met een cijfer, maar te waarderen door een “voldoende” of “goed” te geven. Voor de laatstgenoemde vorm beoordeelt de docent of het doorlopen leerproces “naar behoren” (d.w.z. “voldoende” of “goed”) is uitgevoerd. Er wordt een verbeteropdracht aangeboden als de opdracht niet “naar behoren” (d.w.z. “onvoldoende”) is uitgevoerd. Omdat deze tekstuele waarderingen niet te middelen zijn met een cijfer, zal op het rapport bij de vakken/onderdelen waarvoor dit van toepassing is de waarderingen van de handelingsopdrachten zichtbaar worden gemaakt door een V of G.

Voor een aantal onderdelen (bijvoorbeeld Kckv) betekent dit dat er voor de eindbeoordeling geen cijfer in het examendossier staat, maar een overzicht van de waarderingen voor de handelingsopdrachten. Handelingsdelen die met een onvoldoende zijn beoordeeld dienen te worden verbeterd totdat deze voldoende zijn afgesloten.

1. Summatieve toetsen

Summatieve toetsen zijn toetsen waarin we meten of je de leerdoelen passende bij het thema, onderwerp of onderdeel behaald hebt. De resultaten (cijfers) van deze toetsen komen in magister en tellen mee in het gemiddelde eindcijfer voor het vak.

2. Formatieve toetsen

Formatieve toetsen zijn bedoeld om te zien aan welke onderdelen je nog wat extra aandacht moet besteden om het einddoel te bereiken. De resultaten (cijfers) van deze toetsen worden niet meegenomen bij de berekening van je gemiddelde voor het vak.

Deze resultaten kunnen wel gebruikt worden bij de besluitvorming (m.b.t. bevordering of niet) voor leerling die in de bespreekzone zitten.

4.9 Tijdsverlenging

In het examenreglement (artikel 29) staat beschreven op welke basis er tijdsverlenging toegestaan kan worden.

Aanvulling op dit artikel: De standaard tijdsverlenging voor een PTA-onderdeel is 10 min. In bijzondere situaties kan hiervan afgeweken worden.

4.10 Verslagen en werkstukken

Verslagen en werkstukken worden door school bewaard. De examinerator kan deze verslagen en/of werkstukken nog gebruiken voor andere vormen van toetsing. Na de definitieve uitslag van het examen kunnen verslagen en werkstukken worden teruggegeven. Werkstukken uit de praktijk en werkstukken die, om praktische redenen, niet bewaard kunnen worden in het archief van school, nemen de leerlingen direct na de beoordeling mee naar huis.

5. Lesstof beroepsgerichte keuzevakken

Blwk	We maken verschillende soorten bloemwerk bijvoorbeeld veldboeketten en kransen maar ook bloemstukken in steekschuim. Daarnaast hebben we het ook over symboliek en kleurgebruik.
Drnt1	Je leert het onderscheiden van de type drones en het kennen van de principes van het vliegen, de techniek van vluchtsensoren en de toepassingsmogelijkheden daarvan. Je leert de wet- en regelgeving die geldt voor het vliegen met drones. Je gaat een eenvoudig vluchtplan en daarvoor een ontwerp maken.
Foto	Fotografie is een praktijkgericht examenonderdeel binnen Media, Vormgeving en ICT. In dit keuzevak doorloopt de kandidaat het volledige beroepsgerichte proces van conceptontwikkeling tot realisatie, beheer en presentatie van fotografisch werk. Het programma bereidt leerlingen voor op authentieke praktijksituaties binnen de creatieve sector en sluit aan bij de exameneisen voor BB, KB en GL. Centraal staat het ontwikkelen van technische vaardigheden, beeldend inzicht, communicatieve competenties en planmatig werken. De mate van zelfstandigheid, complexiteit en reflectie wordt afgestemd op het niveau van de leerweg.
Gzdr	Bij het keuzevak gezonde dieren ga je aan de slag met het hanteren van dieren en dit op de juiste wijze uitvoeren. Ook gaan wij ons verdiepen in de voeding voor dieren en een voerplan opstellen en zoals de naam van het keuzevak ook aangeeft gaan wij ons verdiepen in de gezondheid van dieren en hoe je op een goede manier een gezondheidscontrole kan uitvoeren.
Grmp	“Leerlingen maken kennis met de machines die in de groene sector worden toegepast. Ze leren op welke wijze de machines hun werkzaamheden uitvoeren, maar ook op welke manier onderhoud wordt uitgevoerd aan deze machines. Daarbij wordt met gereedschap gewerkt en is kennis van gereedschap en sleutelvaardigheid ook een belangrijk thema tijdens de lessen. Aan het einde van de lessenreeks gaan de leerlingen naar een bedrijf waar ze de opgedane kennis in de praktijk kunnen omzetten in praktische vaardigheden. Op deze wijze wordt de verbinding school en bedrijfsleven gemaakt”.
HvdrG	Bij het keuzevak houden van dieren ga je aan de slag met het leren en onderzoeken van het houden van gezelschapsdieren. We bestuderen het gedrag, de gezondheid en bepalen de juiste huisvesting en voeding van dieren. Ook voeren we dagelijkse en periodieke verzorging uit van de dieren hier op school en gaan we op excursie!
HvdrP	De lln maken kennis met verschillende facetten m.b.t. het houden van productiedieren (houderijsystemen, huisvesting, voeding, dagelijkse verzorging, voortplanting, etc.). Dit zowel in theorie als op een ll-eigen praktijkbedrijf.
Ihan	Internationale handel De kandidaat maakt kennis met het internationale ondernemerschap vooral door zelf gedurende enige tijd met anderen een fictieve onderneming op te zetten, uit te voeren en af te sluiten. De kandidaat ervaart wat er bij het runnen van een internationaal opererende onderneming komt kijken door: het omgaan met ondernemers uit andere culturen en in een andere taal; de kennismaking met diverse vormen van distributie; het uitvoeren van regels rondom import en export en de daarbij horende formuleren.
Ondn	Bij dit (verkorte) keuzevak ga je op papier een eigen bedrijf starten, met plannen, kostenberekeningen en alle aanverwante zaken.
Osba	Een uitbreiding op de LO-lessen. Leerlingen geven zelf les aan elkaar, presenteren, sportieve uitjes en het organiseren van een toernooi.

Prbl	In dit keuzevak leert de leerling verschillende werkzaamheden die betrekking hebben op de belangrijkste lastechnieken. Bijvoorbeeld MAG, TIG en BMBE (booglassen met beklede elektrode).
Prst	Kleding ontwerpen met je eigen ontworpen logo. Maken van een display passend bij je eigen website en visitekaartje.
Robo	Aan de slag met robots en multicontrollers? Doordat jij deze kan programmeren ben jij klaar voor de toekomst! Je bout je eigen robotische oplossing voor een opdrachtgever.
Toa	Bij dit keuzevak leer je tekenen op schaal, een tuin ontwerpen, en een beplantingsplan maken. Je voert onderhouds-en aanlegwerkzaamheden uit in de tuin.
Voed	Doormiddel van het bereiden van verschillende gerechten uit de wereld van de keuken en bakkerij. De kennis van de leerlingen te vergroten qua bereidingswijzen, hygiëne veiligheid productkennis, voedingswaarde.
EHBO	In dit keuzevak doe je kennis op van veiligheidsrichtlijnen, vluchtwegen en ontruimingssymbolen en leer je risico's te signaleren. Met deze kennis kun je meewerken aan de preventie van ongevallen. Bij onveilige situaties en/of ongevallen leer je hoe je professionele hulp moet inschakelen en eerste hulp verlenen. In acute situaties handel je volgens het 5-stappenplan. Je leert hoe je levensreddende handelingen moet uitvoeren en hoe je een slachtoffer aan de hulpdiensten moet overdragen. Ook leer je wonden herkennen, de juiste behandeling geven en het juiste verband aanleggen. Hulp geven bij kleine verwondingen en in alle gevallen een slachtoffer geruststellen.
Wzkj	In dit keuzevak geef je ondersteuning bij opvoeding en ontwikkeling van kinderen of jongeren in verschillende leeftijdsgroepen. Onder leeftijdsgroepen verstaan we: 0 – 2 jaar baby en dreumes, 2 – 4 jaar peuter, 4 – 6 jaar kleuter, 6 – 12 jaar schoolkind, 12 – 18 jaar tiener. Je doet kennis op van verschillende opvoedingstechnieken en factoren die de ontwikkeling van kinderen en jongeren kunnen beïnvloeden. Doel hierbij is de zelfredzaamheid van het kind of jongere te vergroten en het maken van keuzes te stimuleren. Je houdt je bezig met het organiseren en begeleiden van activiteiten voor de verschillende leeftijdsgroepen. Deze activiteiten evalueren en hierover rapporteren horen hierbij. Tijdens dit keuzevak werken met kinderen en ouderen krijg je een eerste kijk hoe het in de verzorgende wereld gaat. Met dit keuzevak leer je een paar specifieke handelingen over de verzorging. Bijvoorbeeld hoe moet ik een baby aankleden.
Wzvo	In dit keuzevak leer je volwassenen en ouderen te ondersteunen bij dagelijkse activiteiten en stimuleer je hun zelfredzaamheid. Ook ondersteun je hen bij het zoeken naar een passende dagbesteding en stimuleer je de klant om de dagbesteding te bezoeken. Daarnaast ga je een activiteit voor volwassenen en/of ouderen organiseren op het gebied van muziek, drama en beeldende vorming. Je houdt daarbij rekening met de mogelijkheden van de klant. Tijdens de activiteit begeleid je de klant, en observeer je het gedrag van de klant. Van deze observatie maak je een objectieve rapportage voor de leidinggevende. Tijdens dit keuzevak is er ook een kleine 2-daagse stage, je gaat dan echt binnen in praktijk ervaren.
Wnm	In dit keuzevak gaan de leerlingen theoretisch en praktisch aan het werk met natuurbeheer en het nemen van milieubevorderende maatregelen. De leerling doet onderzoek naar elementen die de natuur en het milieu beïnvloeden en stelt een beheerplan op.
Wtl	Leren van planten en kruiden. Hoe zit nou eigenlijk een landschap in elkaar. Wanneer moet je snoeien en hoe gaat het met de dieren die in de natuur leven?

6. Toegestane hulpmiddelen bij SE-toetsen en examens.

Bij sommige toetsen zijn hulpmiddelen toegestaan, de docent zal bij elke toets aangeven of er hulpmiddelen gebruikt mogen worden en zo ja welke hulpmiddelen gebruikt mogen worden, en zal dit op de toets vermelden. Mogelijke hulpmiddelen worden weergegeven hieronder.

Vakken	Hulpmiddelen
Alle vakken	• Schrijfmateriaal • Millimeterpapier • Tekenpotlood • Blauw en rood kleurpotlood • Liniaal met millimeter verdeling • Passer • Geometrische driehoek • Vlaggum • Rekenmachine • Woordenboek
Praktijk	• Geschikte kleding (mag vies worden, comfortabel, zowel voor binnen als buiten, goed schoeisel) • Horloge (geen smartwatch)
Wiskunde	• Windroos (kompasroos) • Roosterpapier in cm²
Nask1	• Binas 2^e editie (<i>deze wordt door school beschikbaar gesteld</i>)
Engels	• Woordenboek NE-EN • Woordenboek EN-NE

Bijlagen

1. Belangrijke verwijzingen

Hieronder zijn een aantal belangrijke links die gebruikt worden als naslagwerk.

- a. Brochure '**Kandidaten met een ondersteunings-behoefte**' via [CvTE](#) en/of [Examenblad](#). Deze brochure kent een jaarlijkse update.
- b. Brochure '**Kaders flexibele en digitale centrale examens BB en KB**' via [Examenblad](#). Deze brochure kent een jaarlijkse update.
- c. **Toegestane hulpmiddelen**, via [Examenblad](#). Deze webpagina kent een jaarlijkse update.
- d. **Uitslagbepaling vmbo**, via [Examenblad](#). Deze webpagina kent een jaarlijkse update. Ook worden er door het LAKS in samenwerking met het ministerie van OCW, jaarlijks [flyers](#) uitgegeven waar de exameneisen in worden uitgelegd.
- e. **Afronding van cijfers**, via [Examenblad](#). Deze webpagina kent een periodieke update.
- f. **Cum laude**, via [Examenblad](#). Deze webpagina kent een jaarlijkse update.
- g. **Examen informatieve websites**
  - i. [Laks](#). Veel gestelde vragen over het examen.
  - ii. [Mijn Eindexamen](#). Informatie over eindexamens van het CvTE.